

nemførelse af naturhistoriske undersøgelser efter stk. 2. Hensigten med bestemmelsen er at sikre en høj faglig standard og en ensartet praksis i forbindelse med undersøgelsesopgaverne, jf. § 27, stk. 10.

Kapitel 9

Danefæ og danekræ

I forbindelse med lovrevisionen er det anset for hensigtsmæssigt at samle bestemmelserne om danefæ og danekræ i et kapitel.

Til § 30

Danefæ-bestemmelserne blev indsat i museumsloven i 1984. Før dette tidspunkt fremgik reglerne af Danske Lov, regler fra 1737 og 1757 samt af Nationalmuseets administrative praksis. Myndighedskompetencen i forbindelse med behandlingen af danefæ er i den gældende lov henlagt til rigsantikvaren. I forbindelse med omlægning af rigsantikvarembedets funktion finder ministeriet det mest hensigtsmæssigt, at denne kompetence fastholdes på Nationalmuseet. Det skyldes, at danefæ indgår i Nationalmuseets samlinger, og at museet hidtil har foretaget den faglige vurdering af genstanden og dens værdi samt udbetaling af danefæ-godtgørelse.

Til stk. 1.

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 27, stk. 1. Bestemmelsen fastslår, at genstande fra fortiden, herunder mønter, der er fundet i Danmark, og hvor ingen kan godtgøre sin ret som ejer, er danefæ, såfremt genstanden er forarbejdet af værdifuldt materiale eller har særlig kulturhistorisk værdi. Ved Danmark forstås landjorden, herunder moser og enge, vandløb, søer og territorialfarvandet, og kontinental-soklen, dog ikke ud over 24 sømil fra de basislinier, hvorfra bredden af det ydre territorialforvand måles.

På grundlag af praksis kan oplyses følgende:

For så vidt angår afgrænsningen af »fortiden« skal bemærkes, at et møntfund, der højst havde ligget i jorden i 75 år, er blevet erklæret for danefæ, mens et andet fund, som var mindre end 36 år gammelt, er blevet anset for hittegods og ikke for danefæ.

Som vejledende regel kan danefæ opdeles i 3 grupper ud fra de materialer, hvoraf fundene er bearbejdet: 1) Det som med sikkerhed er danefæ, er fund af guld eller sølv, forarbejdet rav, elfenben eller ædle stene samt mønter af enhver art og af et hvilket som helst materiale. 2) Genstande af andre metaller, fx kobber, tin, bronze og jern eller glas, samt fund, i hvilke sådanne genstande indgår, vil i almindelighed være da-

nefæ, hvis deres alder, sjældenhed eller bevaringstilstand i øvrigt taler herfor. 3) Genstande af organisk materiale som ben, tak, træ eller skind eller uorganisk materiale som flint og andre stenarter eller ler vil i almindelighed ikke være danefæ med mindre, der er tale om ting af stor sjældenhed eller særlig videnskabelig betydning. Ornamenterede genstande af ben eller tak, dragtstykker af skind eller stof vil ofte være af en sådan sjældenhed, at de omfattes af danefæ-bestemmelserne.

Genstande, der normalt ikke er omfattet af danefæ-bestemmelserne, men som er fundet under særlige fundforhold, og som derfor har særlig kulturhistorisk interesse, vil være omfattet.

Til stk. 2.

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 27, stk. 2. Bestemmelsen fastlægger, at danefæ tilhører staten, og at det påhviler enhver, der kommer i besiddelse af danefæ, at aflevere dette til Nationalmuseet. I praksis vil danefæ kunne afleveres til det nærmeste kulturhistoriske museum, der har pligt til at aflevere fundet til Nationalmuseet.

Til stk. 3.

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 27, stk. 3. Bestemmelsen fastslår, at Nationalmuseet kan udbetale danefægodtgørelse til finderens. Vurdering af danefæ følger i praksis regler, der er baseret på fortilfælde med rimelig hensynstagen til kronens og guldets aktuelle værdi. For danefæ af værdifuldt materiale – og især guldfundene – udbetales altid et beløb svarende mindst til materialeværdien. Hertil lægges almindeligvis en findeløn, hvis størrelse afhænger af fundets sjældenhed og den omsorg, med hvilken finderens har taget vare på det fundne. Med hensyn til det øvrige danefæ bliver godtgørelsen fastsat skønmæssigt. Ved fastsættelsen af danefægodtgørelsen tilstræbes det at gøre afleveringen af det fundne så tillokkende, at straffebestemmelserne ikke kommer i anvendelse. Det forhold, at danefægodtgørelsen ikke beskattes, understøtter denne bestræbelse.

Danefægodtgørelse udbetales til finderens, medmindre vedkommende forsætligt har tilbageholdt eller misligholdt det fundne. Finderens er den, der rent bogstaveligt samler genstanden op fra det sted, hvor den har været gemt. Hvis danefæ er foræret væk eller solgt videre, førend dets danefækarakter er blevet kendt, er de overdragelser, der har fundet sted, ugyldige, idet fundet har tilhørt staten fra starten. Også her er det ofte finderens, der har krav på godtgørelse, dog kun såfremt han eller hun har handlet i god tro.